ଔଷଧୀୟ ଏବଂ ସୁଗନ୍ଧିତ ଫସଲ :
ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷାର ଅନ୍ୟତମ ମାଧ୍ୟମ

ବିଷୟବସ୍ତୁ

ଶ୍ରୀମତୀ ସୋନୀତା ରାଣୀ ସେଠୀ

ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଶେଷଜ୍ଞ (କୃଷି ସଂପ୍ରସାରଣ)

ସମ୍ପାଦନ

ଡ. ଦେବାଶିଷ ମିଶ୍ର

ବରିଷ୍ଠ ବୈଜ୍ଞାନିକ ତଥା ମୁଖ୍ୟ

କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର, ଅନୁଗୋଳ

KRISHI VIGYAN KENDRA, ANGUL

ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

ODISHA UNIVERSITY OF AGRICULTURE & TECHNOLOGY

ଉପସ୍ଥାପନା :
ଶ୍ରୀମତୀ ସୋନିତା ରାଣୀ ସେଠୀ
ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଶେଷଜ୍ଞ
କୃଷି ସଂପ୍ରସାରଣ

ସମ୍ପାଦନା :
ଡ଼. ଦେବାଶିଷ ମିଶ୍ର
ବରିଷ୍ଠ ବୈଜ୍ଞାନିକ ତଥା ମୂଖ୍ୟ

ପ୍ରକାଶକ :
କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର, ଅନୁଗୋଳ

ଦ୍ୱିତୀୟ **ପ୍ରକାଶନ :**
ମାର୍ଚ୍ଚ, ୨୦୨୫

ମୂଦ୍ରଣ :
ବିଜୟନ୍ତୀ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜେସ୍
କଟକ

Mrs. Sonita Rani Sethy
Subject Matter Specialist
Agricultural Extension

Edited By :
Dr. Debasis Mishra
Sr. Scientist & Head
Krishi Vigyan Kendra, Angul

Published By :
Krishi Vigyan Kendra, Angul

Second Edition :
March, 2025

Printed By :
Bijayanti Enterprises, Cuttack

ଔଷଧୀୟ ଏବଂ ସୁଗନ୍ଧିତ ଫସଲ : ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷାର ଅନ୍ୟତମ ମାଧ୍ୟମ

ଔଷଧୀୟ ଏବଂ ସୁଗନ୍ଧିତ ଫସଲ ଗ୍ରାମୀଣ ଓଡ଼ିଶାର ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗୀ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ ରହିଛି । ଏଥି ସହିତ ଗ୍ରାମୀଣ ଜୀବନଜୀବିକାରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୋଗଦାନ ଦେଇଆସୁଛି । ପୁରାତନ କାଳରୁ ଏଥିରୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାକୃତିକ ସାର, ଔଷଧ, ବହୁମୂଲ୍ୟ ତେଲ, ଭିଟାମିନ୍ ଇତ୍ୟାଦି ମିଳିଥାଏ । ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂସ୍ଥାନ (WHO) ଅନୁଯାୟୀ ବିକଶିତ ଦେଶ ଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରାୟ ୮୦ ପ୍ରତିଶତ ଲୋକ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପାରମ୍ପରିକ ଔଷଧ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । ପାରମ୍ପରିକ ପଦ୍ଧତିରେ ମହିଳାମାନେ ଔଷଧୀୟ ଏବଂ ସୁଗନ୍ଧିତ ଋଷର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ନିକଟ ଅତୀତରେ ଏକ ସର୍ଭେରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରାୟ ୨୪ ପ୍ରତିଶତ ପୁରୁଷ ଓ ୨୧.୩ ପ୍ରତିଶତ ମହିଳା ଉକ୍ତ ରକ୍ତଚାପ ଏବଂ ୧୫.୬ ପ୍ରତିଶତ ପୁରୁଷ ଓ ୧୩.୫ ପ୍ରତିଶତ ମହିଳା ଡାଇବେଟିସ୍‌ର ଶିକାର ଅଟନ୍ତି ଯାହାକି ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ହାର ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ । ଏହି ସତର୍କ ସୂଚନାକୁ ଆଖିରେ ରଖି ଔଷଧୀୟ ଏବଂ ସୁଗନ୍ଧିତ ଫସଲର କୃଷିକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେବା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ । ଯାହାକି ରାଜ୍ୟରେ ରସାୟନିକ ମହଙ୍ଗା ଔଷଧର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ସହିତ ଗ୍ରାମୀଣ ଗରିବ ପରିବାରକୁ ଖାସ୍ କରି ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ଏକ ନୂତନ ରୋଜଗାରର ପନ୍ଥା ଯୋଗାଇଦେବ ।

ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିବା ଔଷଧୀୟ ଗଛ :

ନାମ	ବ୍ୟବହୃତ ଅଂଶ	ଔଷଧୀୟ ବ୍ୟବହାର
ଅଶ୍ୱଗନ୍ଧା	ପତ୍ର, ଚେର	ସ୍ନାୟୁ ଅବ୍ୟବସ୍ଥା
ବ୍ରାହ୍ମୀ	ପୁରା ଗଛ	ସ୍ନାୟୁ ଏବଂ ମାନସିକ ରୋଗ, ସ୍ମୃତିଶକ୍ତି ବର୍ଦ୍ଧକ
ଘିକୁଆଁରୀ	ପତ୍ର	କ୍ଷତ, ଚର୍ମ, ପୋଡ଼ା ଓ ରୋଗ, ଅଲ୍‌ସର୍, କୋଷ୍ଠକାଠିନ୍ୟ ଉପଶମ
ଗୁଡ଼ମାରି	ପତ୍ର	ଜ୍ୱର, ଅର୍ଶ, ଗାଉଟ୍, କାମଳ, ଦୁର୍ବଳତା, ମଧୁମେହ
ଗୁଳୁଚି, ଗିଲୋଇ	କାଣ୍ଡ	ରକ୍ତଚାପ, ନିଦ୍ରାହୀନତା
ସର୍ପଗନ୍ଧା	ଚେର	ଦୁର୍ବଳତା, କଫ, ସ୍ତନ୍ୟପାନ ଅସୁବିଧା
ସତାବରି	ଚେର	
ତୁଳସୀ	ପତ୍ର, ମଞ୍ଜି	କଫ, ଥଣ୍ଡା କାଶ
ଭୃଙ୍ଗରାଜ	ପତ୍ର, ଫୁଲ	ପାଚନ ବର୍ଦ୍ଧକ, କେଶ ବର୍ଦ୍ଧକ
ପୁଦିନା	ତେଲ	ହଜମକାରୀ, କଷ୍ଟନିରୋଧକ
ଅକରକରା	ପତ୍ର, ଫୁଲ	ଗ୍ୟାସ, ଦାନ୍ତବିନ୍ଧା, ଶ୍ୱାସରୋଗ, ସ୍କର୍ଭି (ଭିଟାମିନ୍- 'ସି'ର ଅଭାବ)
କାଳମେଘ/ଭୂଇଁ ନିମ୍ବ	ପୁରା ଗଛ	ଜ୍ୱର, ଦୁର୍ବଳତା, ଗ୍ୟାସ୍ ସମସ୍ୟା
ଷ୍ଟିଭିଆ/ମିଠା ତୁଳସୀ	ପତ୍ର	ମଧୁମେହ
ଲେମ୍ବୁ ଘାସ	ପତ୍ର, କାଣ୍ଡ	ଔଷଧୀୟ ଚା', ଯନ୍ତ୍ରଣା ଉପଶମ

ଔଷଧୀୟ ଏବଂ ସୁଗନ୍ଧିତ ଗଛର ଲାଭ :

୧। ଏହାକୁ ଘର ପଛପଟେ ବାଡ଼ିରେ ମଧ୍ୟ ଲଗାଯାଇ ପାରିବ ।

୨। ଏଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିବେଶରେ ବଢ଼ିପାରନ୍ତି । ତେଣୁ ବିଶେଷ ଯତ୍ନ ନେବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ।

୩। ଏହି ଗଛ ଗୁଡ଼ିକ ଅଳ୍ପ ଆୟୁ ବିଶିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବାରୁ ପ୍ରାୟ ୩-୪ ମାସରୁ ଅମଳ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ ।

୪। ଏହାକୁ ମହିଳାମାନେ ମଧ୍ୟ ଅତି ସହଜରେ କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଚାରା କରିପାରିବେ ଓ ରୋଜଗାର କରିପାରିବେ ।

***

ବିଭିନ୍ନ ଗଛର ଉତ୍ପାଦନ ପଦ୍ଧତି

ବ୍ରାହ୍ମୀ (Brahmi)

ଉନ୍ନତ କିସମ : ସୁବୋଧକ, ପ୍ରଜ୍ଞାଶକ୍ତି,

ମର୍ତ୍ତିକା ଓ ଜଳବାୟୁ : ଜଳ ନିଷ୍କାସନର ସୁବିଧା ନଥିବା ଜାଗାରେ ଓ ସନ୍ତସନ୍ତିଆ ଜାଗାରେ ଏହା ଲାଗିପାରିବ । ଏହା ଏକ ଖରା-ବର୍ଷା ଦିନିଆ ଗଛ ଯାହାକି ୩୩°-୪୦° ସେଲ୍‌ସିୟସ୍ ତାପମାତ୍ରା ଏବଂ ୬୫-୮୦% ଆଦ୍ରତା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତି : ଜମିକୁ ଭଲ ଭାବରେ ହଳକରି ଘାସ ସଫା କରି ରୋଇବାର ପୂର୍ବଦିନ ଭଲଭାବେ ପାଣି ମଡ଼ାନ୍ତୁ ଯଦ୍ଦ୍ୱାରା କି ଭଲ ଗଜା ହେବ ।

ଚରା ରୋପଣ : ମାର୍ଚ୍ଚ-ଜୁନ୍ ମାସରେ ପୁରୁଣା ଫସଲର ଚେର ସହ ମିଳୁଥିବା ଡାଳ (ସ୍ଲିପ୍ସ) (୪-୫ ସେ.ମି.) ଠୁ ୪୦ × ୪୦ ସେ.ମି. ଦୂରତାରେ ଓଦା ମାଟିରେ ଲଗାଇ ତୁରନ୍ତ ପାଣି ମଡ଼ାନ୍ତୁ ।

ଜଳସେଚନ : ପ୍ରତି ୭-୮ ଦିନରେ ଥରେ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସାରେ ପାଣିଦିଅନ୍ତୁ ।

ଘାସବଛା : ପ୍ରଥମତଃ ପ୍ରତି ୧୦ ଦିନରେ ଥରେ ଘାସ ବାଛନ୍ତୁ ।

ଅମଳ : ଅକ୍ଟୋବର-ନଭେମ୍ବର ମଧ୍ୟରେ ଅମଳ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ମାଟିରୁ ୪-୫ ସେ.ମି. ଛାଡ଼ି ଅମଳ କରନ୍ତୁ ଯେଉଁଥିରୁକି ପୁଣିଥରେ ଗଛ ବଢ଼ି ଅମଳ ହେବ ।

ଅମଳପରବର୍ତ୍ତୀ ଯତ୍ନ : ଏହାକୁ ଛାଇତଳେ ସାଧାରଣ କୋଠରୀ ତାପମାତ୍ରାରେ ଶୁଖାନ୍ତୁ । ନଚେତ୍ ଓଭେନ୍‌ରେ ୮୦°C ତାପମାତ୍ରାରେ ଅଧଘଣ୍ଟା ପାଇଁ ଶୁଖାନ୍ତୁ ଓ ପୁଣି ଥରେ ୮-୧୦ ଦିନ ପାଇଁ ଛାଇରେ ଦରି ଉପରେ ଶୁଖାନ୍ତୁ । ଭଲ ଭାବରେ ଶୁଖିଗଲେ ପଲିଥିନ୍ ବ୍ୟାଗ୍‌ରେ ରଖନ୍ତୁ ।

ଆୟବ୍ୟୟ : **ଅମଳ :** କଞ୍ଚା ଘାସ - ୩୦୦ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ / ହେକ୍ଟର

ଶୁଖିଲା ଘାସ : ୧୦୦ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ / ହେକ୍ଟର

ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର : ୮୦,୦୦୦/-

ପୁରା ଆୟ = ୫୦/- ପ୍ରତି କେଜି ଶୁଖିଲା ଘାସ = ୫,୦୦,୦୦୦/-

ଲାଭ ପରିମାଣ = ୪,୨୦,୦୦୦/-

***

ତୁଳସୀ (Tulsi)

ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ତୁଳସୀ ଯଥା ଶ୍ରୀ ତୁଳସୀ (ଧଳା) ଏବଂ କ୍ରିଷ୍ଣା ତୁଳସୀ (କଳା) ମିଳେ ।

ମୃତ୍ତିକା : ଏହା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ମୃତ୍ତିକାରେ ବଢ଼ିପାରେ । ଜଳ ନିଷ୍କାସନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ ।

ଜଳବାୟୁ : ଗରମ ଏବଂ ଜଳୀୟବାଷ୍ପ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜଳବାୟୁ ଉପଯୁକ୍ତ (ବର୍ଷା ଋତୁ) । ବଡ଼ଦିନ ଏବଂ ଅଧିକ ତାପମାତ୍ରାରେ ଅଧିକ ତେଲ ଅମଳ ହୋଇଥାଏ ।

ଚାରା ରୋପଣ : ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୨୦୦-୩୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ମଞ୍ଜି ନର୍ସରୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ । ୨୦-୩୦ ଦିନ ନର୍ସରୀ ଚାରା (୪-୫ ପତ୍ର ବିଶିଷ୍ଟ) ଲଗାଇବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ।

ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତି : ଭଲ ଭାବରେ ଗୁଣ୍ଡ ଚାଷ କରି ୧୫ ଟନ୍ ଖତ ମାଟିରେ ମିଶାନ୍ତୁ । ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି – ୪୦ କି.ଗ୍ରା. ଫସ୍‌ଫରସ୍ ଏବଂ ପଟାସ୍ ଶେଷ ହଳ ସମୟରେ ମିଶାନ୍ତୁ । ୮୦ କି.ଗ୍ରା. ଯବକ୍ଷାରଜାନକୁ ତିନିଭାଗ କରି ସମାନ ଭାଗରେ ଦିଅନ୍ତୁ (ମୂଳ ସାର, ପ୍ରଥମ କଟା, ଦ୍ୱିତୀୟ କଟା) ।

ଚାରା ରୋପଣ : ମେ' ମାସରେ ମଝି ଭାଗରେ ଚାରା ପ୍ରସ୍ତୁତି କରି ଜୁଲାଇ ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ଚାରା ରୋପଣ କରନ୍ତୁ । ୪-୫ ପତ୍ର ବିଶିଷ୍ଟ ଚାରା ପ୍ରତି ୩୦-୪୫ ସେ.ମି. ଦୂରତାରେ ଚାରା ଲଗାନ୍ତୁ ।

ଜଳସେଚନ : ଖରାଦିନେ ସପ୍ତାହରେ ଦୁଇଥର ଏବଂ ଶୀତଦିନେ ସପ୍ତାହକୁ ଥରେ ପାଣି ଦିଅନ୍ତୁ । ଅମଳ ପୂର୍ବରୁ ପାଣି ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ଘାସବଛା : ଲଗାଇବାର ମାସେ ପରେ ଏବଂ ପ୍ରଥମ ବଛା ଏବଂ ପୁଣି ୪ ସପ୍ତାହ ପରେ ଆଉଥରେ ବାଛନ୍ତୁ । ଲଗାଇବାର ଦୁଇମାସ ପରେ ଥରେ କୋଡ଼ା ଖୋସାକରି ହୁଡ଼ା ଟେକି ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଅମଳ : ଲଗାଇବାର ପ୍ରାୟ ୯୦-୯୫ ଦିନପରେ ଯାହାକି ପୁରା ଫୁଲ ଫୁଟିଯିବା ସମୟରେ ପ୍ରଥମ ଅମଳ କରନ୍ତୁ । ଏହାପରେ ପ୍ରତି ୬୫-୭୫ ଦିନ ଅନ୍ତରାଳରେ କାଟନ୍ତୁ । ପାଗ ବର୍ଷା କିମ୍ବା ମେଘୁଆ ଥିଲେ ଜମାବି କାଟନ୍ତୁ ନାହିଁ । ମାଟିରୁ ୧୫-୨୦ ସେ.ମି. ଛାଡ଼ି ଅମଳ କରନ୍ତୁ । **ଅମଳ :** ସବୁଜପତ୍ର -୫ ଟନ୍/ ହେକ୍ଟର କିସମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାୟ ୧୦-୨୩ କେଜି/ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ତେଲ ମିଳେ ।

ଅମଳ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଯତ୍ନ : ଅମଳ ହୋଇଯିବା ସବୁଜ ପତ୍ରକୁ ସେମିତି ଜମିରେ ୪-୫ ଘ[। ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଖିବାକୁ ଛାଡ଼ିଦିଅନ୍ତୁ । ତେଲ ଅମଳ ପାଇଁ ବାଷ୍ପଚାଳିତ ପାତନ ପଦ୍ଧତିର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ । ଏହାପରେ ତେଲକୁ ଭଲଭାବରେ ଛାଣି ସାଧାରଣ ଲୁଣ ୨୦ ଗ୍ରାମ୍ / ଲିଟର୍ ତେଲ ହିସାବରେ ମିଶାନ୍ତୁ ଏବଂ କାଚ ପାତ୍ରରେ ରଖନ୍ତୁ ।

ଆୟବ୍ୟୟ (ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି) :	ବ୍ୟୟ	:	୭୦,୦୦୦/-
	ଆୟ	:	୩,୦୦,୦୦୦/-
	ଲାଭ	:	୨,୩୦,୦୦୦/-

***

ଗୁଡ଼ମାରୀ (Gudmar)

ମର୍ତ୍ତିକା ଏବଂ ଜଳବାୟୁ : ନାଲି ବାଲିଆ ଦୋରସା ଏବଂ ମଧ୍ୟମ କଳା ମାଟି ଏହି ଫସଲ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ସନ୍ତସନ୍ତିଆ ଜାଗାରେ ଏହାକୁ ଲଗାନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ପ୍ରକାର ଭେଦ : ଛୋଟ ପତ୍ର ବିଶିଷ୍ଟ (୧-୩.୫ ସେ.ମି. ଲମ୍ବ)

ବଡ଼ ପତ୍ର ବିଶିଷ୍ଟ (୩-୬ ସେ.ମି. ଲମ୍ବ)

ଚାରା ଉତ୍ପାଦନ : ଅକ୍ଟୋବର-ଡିସେମ୍ବରରେ ମଞ୍ଜି ସଂଗ୍ରହ କରି ପଲି ବ୍ୟାଗ୍‌ରେ ଲଗାନ୍ତୁ ଏବଂ ଫେବୃଆରୀ-ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଲଗାଇ ଲତାକୁ ଭଲଭାବେ ସପୋର୍ଟ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଚାରା ରୋପଣ : ଲଗାଇବାର ୧୫ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ୪୫ ସେ.ମି.ର ଗାତ (୧.୫ ଫୁଟ) କରି ସେଥିରେ ଖତ ସାର ଏବଂ ପାଣି ଦେବାପରେ ଗଛ ଲଗାନ୍ତୁ । ଗାତ ଗୁଡ଼ିକ ୨.୫ ମି. × ୧.୭୫ ମି. ଦୂରତାରେ କରନ୍ତୁ । ତୁରନ୍ତ ପାଣି ଦିଅନ୍ତୁ । ଏହାପରେ ୫-୬ ଦିନରେ ଥରେ ପାଣି ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଅମଳ ଓ ଯତ୍ନ : ପ୍ରାୟ ୨ ବର୍ଷ ପରେ ଏହାର ଅମଳ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ପ୍ରଥମେ ଜୁନ୍ ମାସରେ ଫୁଲ ଆସିବା ସମୟରେ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର ସେପ୍ଟେମ୍ବର-ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ । ଅମଳ ହୋଇଯିବା ପତ୍ରକୁ ଛାଇରେ ୭-୮ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଖାନ୍ତୁ । ଭଲ ଯତ୍ନ କଲେ ୧୦-୧୫ ବର୍ଷ ଯାଏ ଅମଳ ମିଳିପାରିବ ।

ଆୟବ୍ୟୟ (ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି) :

ଅମଳ	:	୧୦,୦୦୦ - ୧୫,୦୦୦ କେ.ଜି. / ହେକ୍ଟର
ଖର୍ଚ୍ଚ	:	୫୦,୦୦୦/- / ହେକ୍ଟର
ଆୟ	:	୨,୫୦,୦୦୦/-
ଲାଭ	:	୨,୦୦,୦୦୦/-

***

ଲେମ୍ବୁ ଘାସ (LEMON GRASS)

ମୃତ୍ତିକା ଏବଂ ଜଳବାୟୁ : ଗରମ ଏବଂ ବେଶୀ ଆର୍ଦ୍ରତା ହୀନ ଜଳବାୟୁ ଏହା ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ । ମାଟିର ଅମ୍ଳ ଅଂଶ ୪.୫-୭.୫ରେ ଏହା ଭଲ ହୋଇପାରିବ । ବାର୍ଷିକ ବର୍ଷା ହେଉଥିବା ଜାଗା ଏହା ପାଇଁ ଉପରୋଗୀ । ସୋପାନ କିମ୍ବା ଢାଲୁ ଜମି ଏବଂ ପାଣି ମଡ଼ାଇବା ସୁବିଧା ନ ଥିବା ଜମିରେ ଏହା ଲାଭଦାୟକ ହୋଇଥାଏ ।

ଚାରା ଲଗାଇବା ପାଇଁ ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରଣାଳୀ : ଆଷାଢ଼-ଶ୍ରାବଣ ତଥା ମୌସୁମି ଆସିବା ସମୟରେ ଏବଂ ଜଳସେଚିତ ଫଗୁଣ-ଚୈତ୍ର ମାସରେ ଫସଲ ଲଗାଯାଇଥାଏ । ସାମାନ୍ୟ ଜଳସେଚିତ ଜମିରେ ଲାଇନ୍ ମଧ୍ୟରେ ଦୂରତା ୬୦ ସେ.ମି. ଏବଂ ଗଛରୁ ଗଛ ଦୂରତା ୩୦ ସେ.ମି. ରଖିବା ଉଚିତ । ଗଛ ଲଗାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଜମିକୁ ୨-୩ ଥର ହଳକରି ମାଟିକୁ ହାଲକା କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଖରାପ ମାଟିରେ ଗଛରୁ ଗଛ ଦୂରତା କମ କରିଦେବା ଉଚିତ୍ ।

ଖତ ଏବଂ ସାର : ଜମିକୁ ଭଲଭାବେ ହଳ କରିଦେବା ଉଚିତ୍ । ଏହାପରେ ୧୫୦:୬:୬୦ କି.ଗ୍ରା. ନାଇଟ୍ରୋଜେନ୍ (ଯବକ୍ଷାରଜାନ), ଫସ୍‌ଫରସ୍, ପୋଟାସ୍ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର / ବର୍ଷ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ । ଯବକ୍ଷାରଜାନକୁ ୩-୪ ଥର ମାଟିରେ ମିଶାଇଦେବା ଉଚିତ୍ । ପାଣି ସୁବିଧା ନଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଏହି ପରିମାଣକୁ ଆଧା କରିଦେବା ଉଚିତ୍ ।

ପାଣି : ସାଧାରଣତଃ ଏହା କମ୍ ପାଣି ଦରକାର କରିଥାଏ । ଶୀତ ସମୟରେ ଏହା ୨-୩ ଥର ଏବଂ ଖରାଦିନେ ୪-୫ ଥର ପାଣି ମଡ଼ାଇବା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରତିଥର ଫସଲ କାଟିବା ପରେ ପାଣି ମଡ଼ାଇବା ଅତ୍ରନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

ଫସଲ ଅମଳ : ଲେମ୍ବୁଘାସକୁ କାଟିବା ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶାଖା ଗଛରେ ୪-୫ ପୁରା ଖୋଲା ହୋଇଥିବା ପତ୍ର ହୋଇଥିବା ଦରକାର । ଫସଲକୁ ମାଟିରୁ ଅଳ୍ପ ଦୂରତାରେ କଟାଯାଏ । ବର୍ଷକୁ ୨୫-୩୦ ଟନ୍ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ଘାସ ମିଳିଥାଏ ।

ବ୍ୟବହାର : ଲେମ୍ବୁଘାସର କ୍ରିଷ୍ଣା ପ୍ରଜାତିକୁ ୫ ବର୍ଷ ଫସଲ ହିସାବରେ ଜଳସେଚିତ ଅବସ୍ଥାରେ ୨୦୦-୨୫୦ କି.ଗ୍ରା. ତେଲ ପ୍ରତିବର୍ଷ / ହେକ୍ଟର ପିଛା ମିଳିଥାଏ । ଏବଂ ପାଣିର ସୁବିଧା ନ ଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ୨ ଥର କାଟିବାରେ ୧୦୦-୧୨୫ କି.ଗ୍ରା. ତେଲ ପ୍ରତିବର୍ଷ ମିଳିଥାଏ ।

ଆୟବ୍ୟୟ (୫ ବର୍ଷ) :	**ଜଳସେଚିତ**	**ଅଣ ଜଳସେଚିତ**
ବ୍ୟୟ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର :	ଟ. ୪୦,୦୦୦/-	ଟ. ୨୫,୦୦୦/-
ପୁରା ଆୟ / ହେକ୍ଟର :	ଟ. ୧,୬୦,୦୦୦/-	ଟ. ୮୦,୦୦୦/-
ଲାଭ ପରିମାଣ :	ଟ. ୧,୨୦,୦୦୦/-	ଟ. ୫୫,୦୦୦/-

***

ରୋଜାଘାସ (ପାମାରୋଜା)

ଉନ୍ନତ କିସମ : ପି.ଆର୍.ସି.-୧ , ତ୍ରିପ୍ତା, ତ୍ରିସ୍ନା, ବୈଷ୍ଣବୀ, ସିମେପ-ହର୍ଷ ।

ଉପଯୋଗ : ପାମାରୋଜାର ତେଲ ଗୋଲାପ ତେଲପରି ବାସ୍ନାଦିଏ । ତେଣୁ ଏହାର ବ୍ୟବହାର ମୂଲ୍ୟବାନ ପ୍ରସାଧନ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

ଫସଲର ପରିଚୟ : ପାମାରୋଜା ଗଛର ଉଚ୍ଚତା ୧୦୦-୧୫୦ ସେ.ମି. ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ଏଥିରେ ଇଷତ ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗର ଫୁଲ ଆସେ । ତେଲ ଉଭୟ ପତ୍ର ଏବଂ ଫୁଲରୁ ମିଳିଥାଏ । ଏହା ଏକ ବହୁ ବର୍ଷିୟ ଘାସ ଏବଂ ଜଳସେଚିତ ଜମିରେ ଏହାକୁ ବର୍ଷରେ ୩-୪ ଥର କଟାଯାଇପାରେ । ଅଣ ଜଳସେଚିତ ଜମିରୁ ଏହାକୁ ବର୍ଷରେ ୨ ଥର କଟାଯାଇପାରେ ।

ଜଳବାୟୁ : ଗରମ ଏବଂ ଶୁଷ୍କ ଜଳବାୟୁ ଏ ଫସଲ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପଯୋଗୀ । ଉତ୍ତର ଭାରତର ଉପୋଷ୍ଣ ଜଳବାୟୁ ଅଂଚଳରେ ଏହି ଫସଲ ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଲାଭଦାୟକ ଅଟେ ।

ଭୂମି/ଜମି : ଜଳ ନିଷ୍କାସନର ସୁବିଧା ଥିବା ଜମି ଏବଂ ସାମାନ୍ୟରୁ ୯.୫ ପିଏଚ୍ (pH) ମାଟି ଏ ଫସଲ ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ । ପାଣି ଜମୁଥିବା ଜମି ଏ ଫସଲ ପାଇଁ ଅନୁପୋଯୋଗୀ ଅଟେ । ଅଣ ଜଳସେଚିତ ଏବଂ ଅନୁର୍ବର ଜମିରେ ଏ ଫସଲ ମଧ୍ୟ ଚାଷ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଚାରା ଲଗାଇବା ପାଇଁ ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରଣାଳୀ : ୨/୩ ଥର ହଳକରି ଜମିକୁ ହାଲକା କରିଦେବା ଉଚିତ୍ । ଏହାପରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ଚାରାକୁ ୬୦ × ୩୦ ସେ.ମି. ବ୍ୟବଧାନରେ ୩୦ ଦିନର ନର୍ସରୀ ଚାରାକୁ ରୋପଣ କରାଯାଏ । ନର୍ସରୀ ପାଇଁ ୫୦ ବର୍ଗ ମିଟର ଜମିରେ ମଞ୍ଜିକୁ ୨୫-୩୦ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ବୁଣାଯାଏ । ଅଣ ଜଳସେଚିତ ଅବସ୍ଥାରେ ୩୦ × ୩୦ ସେ.ମି. ଦୂରତାରେ ଲଗାଇବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଚାରା : ଏହି ଫସଲ ପାଇଁ ମଞ୍ଜିରୁ ଚାରା କରାଯାଏ । ଏଥିପାଇଁ ହେକ୍ଟର ପିଛା ୫-୬ କି.ଗ୍ରା. ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ଯଦି ଛାଟିକରି ବୁଣାଯାଏ, ତେବେ ୧୦-୧୨ କି.ଗ୍ରା. ମଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକତା ହୁଏ । ୨୦-୩୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚାରାକୁ ରୋପଣ କରାଯାଏ ।

ଖତ ଏବଂ ସାର : ଜଳସେଚିତ ଜମିପାଇଁ ୧୫୦:୫୦:୫୦ କି.ଗ୍ରା. ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ଫସ୍‌ଫରସ୍, ପୋଟାସର ଆବଶ୍ୟକତା ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର / ବର୍ଷରେ ହୁଏ । ଯବକ୍ଷାରଜାନ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାଟିବାପରେ ୩-୪ ଥର ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ହୁଏ । ଫସ୍‌ଫରସ୍ ଏବଂ ପୋଟାସ୍‌କୁ ବର୍ଷରେ ଏକବା ଖୋଡ଼ା ଖୋସା ସମୟରେ ମାଟିରେ ମିଶଇ ଦେବା ଦରକାର । ଏହି ସାରକୁ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ଶେଷ ହଳ ସମୟରେ ମାଟିରେ ମିଶାଇଦେବା ଦରକାର । ଅଣଜଳସେଚିତ ଜମିରେ ଉପରୋକ୍ତ ପରିମାଣର ଅଧା ସାର ବର୍ଷା ଋତୁରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ପାଣି : ଗଛ ଲଗାଇବାର ପରେ ପରେ ପ୍ରଥମଥର ଜଳସେଚନର ଆବଶ୍ୟକତା ହୁଏ । ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସାରେ ବର୍ଷା ହୁଏ, ତେବେ ପାଣି ମଡ଼ାଇବା ଦରକାର ହୁଏ ନାହିଁ । ପାମାରୋଜା ଏକ କମ୍‌ପାଣି ଦରକାର କରୁଥିବା ଫସଲ । ତେଣୁ ଶରତ ଋତୁରେ ୨ଥର ଏବଂ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ ୩-୪ ଥର ପାଣି ମଡ଼ାଇବା ଦରକାର ହୁଏ । ସ୍ୱଳ୍ପ ବୃଷ୍ଟି ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରତି ଫସଲ କାଟିବାପରେ ପାଣି ମଡ଼ାଇବା ଦରକାର ।

ଫସଲ ଅମଳ : ପାମାରୋଜା ଫସଲ ୫୦ ପ୍ରତିଶତ ଫୁଲ ଆସିବାପରେ କଟାଯାଏ । ପ୍ରତି ୩ ମାସ ବ୍ୟବଧାନରେ ଘାସକୁ ୨୫-୩୦ ସେ.ମି. ଉଚ୍ଚତାରେ କାଟିବା ଦରକାର । ପାଚନ ପ୍ରଣାଳୀ ଦ୍ୱାରା ଏଥିରୁ ତେଲ ବାହାର କରାଯାଏ ।

ଅମଳ ପରିମାଣ : ବର୍ଷକୁ ୪୦ ଟନ୍ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟରରେ ଘାସ ମିଳିଥାଏ । ତେଲର ପରିମାଣ ୨୦୦-୨୫୦ କି.ଗ୍ରା. ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ବର୍ଷରେ ମିଳିଥାଏ ।

ତେଲ ରଖିବାର ଉପାୟ : ପାମାରୋଜା ତେଲକୁ ତୁରନ୍ତ ସାମାନ୍ୟ ତାପମାତ୍ରାରେ ଆଲୁମିନିୟମ ବୋତଲରେ ରଖାଯାଏ ।

ଆୟବ୍ୟୟ (୫ ବର୍ଷ) :	**ଜଳସେଚିତ**	**ଅଣ ଜଳସେଚିତ**
ବ୍ୟୟ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର :	ଟ. ୪୫,୦୦୦/-	ଟ. ୩୦,୦୦୦/-
ପୁରା ଆୟ / ହେକ୍ଟର :	ଟ. ୧,୮୦,୦୦୦/-	ଟ. ୧,୦୦,୦୦୦/-
ଲାଭ ପରିମାଣ :	ଟ. ୧,୩୫,୦୦୦/-	ଟ. ୭୦,୦୦୦/-

ଜାଭା ସଟ୍ରୋନେଲା

ଉନ୍ନତ କିସମ : ସିମ-ଜିବା, ବାୟୋ-୧୩, ମଞ୍ଜୁଷା, ମନ୍ଦାକିନୀ, ଜଲ୍ପଲ୍ଲବି, ମଞ୍ଜରି ।

ବ୍ୟବହାର : ଏହାର ତେଲ ସୁଗନ୍ଧ ପ୍ରସାଧନ ପ୍ରସ୍ତୁତି ସାବୁନ, ମଶା ମାରିବା ବା ଘଉଡ଼ାଇବା ଆଦିରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

ଜଳବାୟୁ : ପାହାଡ଼ିଆ ବା ଢାଲୁ ଥିବା ଜମି, ଯେପରିକି ଉତ୍ତର ପୂର୍ବ ଅଞ୍ଚଳ, ନଦୀପଠା ଅଞ୍ଚଳ ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଉପଯୋଗୀ ।

ଭୂମି/ଜମି : ପାଣି ଜମୁ ନଥିବା ଜମି ଉର୍ବର ମାଟି ସହିତ ଜମିର ପିଏଚ୍ (pH) ୫-୭ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲେ, ଏହି ଫସଲ ପାଇଁ ସବୁଠାରୁ ଉପଯୋଗୀ ଅଟେ ।

ଚାରା : ଚେର ସହିତ ଛୋଟ ଗଛ (ସ୍ଲିପ୍ସ) ରୋପଣ ମାଧ୍ୟମରେ ଚାଷ କରାଯାଏ ।

ଚାରା ଲଗାଇବା ପାଇଁ ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରଣାଳୀ : ସ୍ଲିପ୍ସକୁ ମାଘ-ଫାଲ୍‌ଗୁନ (Feb-Mar) କିମ୍ବା ଶ୍ରାବଣ-ଭାଦ୍ରବ (Jul-Aug) ମାସରେ ୫୦×୪୦ ସେ.ମି. କିମ୍ବା ୬୦×୩୦ ଟନ୍ ଗୋବର ଖତ କିମ୍ବା ୧୦-୧୫ ଟନ୍ ଭର୍ମି କମ୍ପୋଷ୍ଟକୁ ଶେଷ ହଳ ସମୟରେ ମାଟିରେ ମିଶାଇ ଦେବା ଉଚିତ୍ । ୧୫୦:୬୦:୬୦ କି.ଗ୍ରା. ନାଇଟ୍ରୋଜେନ, ଫସ୍‌ଫସରସ୍ ଏବଂ ପୋଟାସ୍ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର / ବର୍ଷ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ । ନାଇଟ୍ରୋଜେନ୍‌କୁ ୪ଥର ସମାନ ପରିମାଣରେ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ । ଫସ୍‌ଫରସ୍ ଏବଂ ପୋଟାସ୍‌କୁ ଲଗାଇବା ପୂର୍ବରୁ ତଥା ଶେଷ ହଳ ସମୟରେ ମାଟିରେ ମିଶାଇ ଦିଆଯାଏ ।

ପାଣି : ପ୍ରଥମଥର ଚାରା ଲଗାଇବା ପରେ ପରେ ତୁରନ୍ତ ପାଣି ମଡ଼ାଇବା ଦରକାର । ପରେ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସାରେ ପାଣି ଦେବା ଦରକାର । ଅଧିକ ଏବଂ କମ୍ ପାଣି ଫସଲ ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ । ତେଣୁ ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସାରେ ବର୍ଷା ହୁଏ, ତେବେ ପାଣି ମଡ଼ାଇବା ଦରକାର ହୁଏନାହିଁ ।

ଫସଲ ଅମଳ : ଫସଲ ଅମଳ ଋରା ରୋପଣର ୪-୫ ମାସ ପରେ ପ୍ରଥମ ଥର ଏବଂ ପରେ ପ୍ରତି ୩ ମାସ ବ୍ୟବଧାନରେ ଫସଲ କାଟିଦେବା ଉଚିତ୍ । ଗଛର ୧୫-୨୦ ସେ.ମି. ଉପରୁ ଫସଲ କାଟିବା ଉଚିତ୍ । ବର୍ଷକୁ ୩୦ ଟନ୍ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟରରୁ ଘାସ ମିଳିଥାଏ ।

ଆୟବ୍ୟୟ (୫ ବର୍ଷ) : ତେଲ ପରିମାଣ - ୩୦୦-୩୫୦ କି.ଗ୍ରା. / ହେକ୍ଟର / ବର୍ଷ

ବ୍ୟୟ/ହେକ୍ଟର/ବର୍ଷ : ଟ. ୪୦,୦୦୦/- ରୁ ଟ. ୪୫,୦୦୦/-

ପୁରା ଆୟ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର : ଟ. ୧,୮୦,୦୦୦/- ରୁ ଟ. ୨,୦୦,୦୦୦/- ବର୍ଷ

ଲାଭ ପରିମାଣ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର : ଟ. ୧,୪୦,୦୦୦/-ରୁ ଟ. ୧,୬୦,୦୦୦/- ବର୍ଷ

ମିଣ୍ଟ (ଜାପାନୀ ପୁଦିନା)

ଉପଯୋଗ : ମେଁଥାଲ ମିଣ୍ଟ : ମେଁଥାଲ କ୍ରିଷ୍ଟଲ - ପାନ ମସଲା, ପେନ୍ ବାମ୍ ବା କଷ୍ଟ ଦୂର କରିବା ।

ପିପର ମେଣ୍ଟ : କଫ୍ ସିରପ୍, ଟୁଥ୍ ପେଷ୍ଟ, ଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଔଷଧ ।

ସ୍ପିୟରମେଣ୍ଟ : କେକ୍, ମସଲା

ବର୍ଗାମେଣ୍ଟ ମିଣ୍ଟ : ପ୍ରସାଧନ ସାମଗ୍ରୀ, ଔଷଧ

ଉପାଦାନ : ପିପରମିଣ୍ଟ: ପିପରିଟୋନ (Piperitone), ମେଁଥୋଲ (Menthol), ମେଁଥୋନ (Menthone), ମେଁଥୋଫିଉରାନ୍ (Methofuran), ସ୍ପିୟର ମିଣ୍ଟ : କାରଭୋନ (Carvone), ବର୍ଗାମେଣ୍ଟ ମିଣ୍ଟ : ଲିନାଲାଇଲ୍ ଏସିଟେଟ୍ (Linalyl acetate)

ଉନ୍ନତ କିସମ : ମେଁଥାଲ ମିଣ୍ଟ : ସିମ କ୍ରାନ୍ତି, ସିମ ସରୟୁ, କୋସି

ପିପରମିଣ୍ଟ : ସିମାପ ପାତ୍ରା, ସିମ-ଇଣ୍ଡସ, ସିମ-ମଧୁରସ, କୁକରେଲ, ପ୍ରାଞ୍ଜଲ

ସ୍ପିୟରମିଣ୍ଟ : ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏସ୍ ୫, ଅର୍କା, ନୀରା, ନୀର କାଲକା

ବର୍ଗାମେଣ୍ଟ : କିରଣ

ପରିଚୟ : ମିଣ୍ଟ (ଜାପାନୀ ପୁଦିନା) ପ୍ରଜାତି ଏକ ୫-୬ ମାସିକ ଅର୍ଥକାରୀ ଫସଲ, ଯାହାର ଉଚ୍ଚତା ୭୦-୧୦୦ ସେ.ମି. । ଗଛରୁ ବାହାରୁଥିବା ତେଲ ପ୍ରସାଧନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

ପାଣିପାଗ / ଜଳବାୟୁ : ମେଁଥାଲ ମିଣ୍ଟ - ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଜଳବାୟୁ, ପିପରମିଣ୍ଟ - ଗ୍ରୀଷ୍ମ ମଧ୍ୟମ ଜଳବାୟୁ, ସ୍ପିୟରମିଣ୍ଟ - ଗ୍ରୀଷ୍ମ ମଧ୍ୟମ ଜଳବାୟୁ, ବର୍ଗାମେଣ୍ଟ ମିଣ୍ଟ - ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଜଳବାୟୁ ।

ମାଟି : ଭଲ ଭାବରେ ଜଳ ନିଷ୍କାସନର ସୁବିଧା ଥିବା, ଉର୍ବର ଏବଂ ସାଧାରଣ ମୃତ୍ତିକା ମିଣ୍ଟ (ପୁଦିନା) ଚାଷ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ।

ଚାରା ରୋପଣ : ମେଁଥାଲ ମିଣ୍ଟ ଏବଂ ସ୍ପିୟରମିଣ୍ଟ ମାଟି ତଳେ ଅଦାପରି ଥିବା ସକର (Sucer)ରୁ ଓ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଜାତି ଗଛର ଡାଳରୁ ବଂଶ ବିସ୍ତାର କରନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଚାଷ କଲେ (Direct showing), ୪-୫ କୁଇଣ୍ଟାଲ୍ ସକର ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ ପାଇଁ ୮୦-୧୦୦ କେ.ଜି./ହେକ୍ଟର ନର୍ସରୀ ପକାଇବା ଆବଶ୍ୟକ । ଜାପାନୀ ପୁଦିନା ରୋପଣ ଓ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ ପାଇଁ ୧୫ ଜାନୁୟାରୀରୁ ୧୫ ଫେବୃୟାରୀ ମଧ୍ୟରେ ସମୟ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଟେ ।

ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ ଓ ମାଟି ପ୍ରସ୍ତୁତି : ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ ପୂର୍ବରୁ ଜମିକୁ ୨-୩ ଥର ଭଲ ଭାବରେ ଚାଷ କରିବା ଦରକାର । ସବୁ ପ୍ରଜାତି ୨.୫-୫ ସେ.ମି. ଗଭୀର ଓ ୬୦ × ୪୫ ସେ.ମି. ବ୍ୟବଧାନରେ ଲଗାଇବା ଦରକାର । ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସର ମଧ୍ୟମରେ ଲଗାଇଲେ ୩୦-୪୦ ଦିନର ମେଁଥାଲ ମିଣ୍ଟର ଚାରାଗଛ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ୪୫ × ୧୫ ସେ.ମି. ବ୍ୟବଧାନରେ ଲଗାଯାଇପାରେ ।

ସାର ବ୍ୟବହାର : ଏନ୍‌ପିକେ ୧୫୦:୬୦:୪୦ ଦୁଇଥର ଅମଳ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ଏନ୍‌ପିକେ ୮୦:୪୦:୪୦ କେ.ଜି. ଗୋଟିଏ ଥର ଅମଳ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରିହେବ । ଏହାର ଏକତୃତୀୟାଂଶ ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ଫସ୍‌ଫରସ୍ ଏବଂ ପଟାସକୁ ଚାରା ରୋପଣ ସମୟରେ ମାଟିରେ ମିଶାଇବା ଦରକାର ।

ଜଳସେଚନ : ୧୦-୧୫ ଦିନ ବ୍ୟବଧାନରେ ଜଳସେଚନର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼େ ଏବଂ ଅମଳ କରିବାର ୮ରୁ ୧୦ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ସିଂଚନ ବନ୍ଦ କରିଦେବା ଉଚିତ୍ ।

ଫସଲ ଅମଳ : ସ୍ପିୟରମିଣ୍ଟରେ ଫୁଲ ଅବସ୍ଥା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଜାତିଗୁଡ଼ିକରେ ଯେତେବେଳେ ଉପର ପତ୍ର ଛୋଟ ଦେଖାଯିବ ଏବଂ ତଳ ପତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗରେ ବଦଳିଯିବ ସେତେବେଳେ ଅମଳ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ତେଲର ପରିମାଣ : ମେଁଥାଲ ମିଣ୍ଟ (୨ଥର ଅମଳ) - ୨୦୦ କେଜି/ହେକ୍ଟର, ୧ ଥର ଅମଳ - ୧୦୦ରୁ ୧୨୫ କେଜି/ହେକ୍ଟର, ପିପରମିଣ୍ଟ ୨ଥର ଅମଳ-୮୦ରୁ ୧୦୦ କେଜି/ହେକ୍ଟର, ସ୍ପିୟରମିଣ୍ଟ ୨ଥର ଅମଳ-୧୨୦ରୁ ୧୨୫ କେଜି/ହେକ୍ଟର, ବର୍ଗାମେଣ୍ଟ ମିଣ୍ଟ ୨ଥର ଅମଳ-୧୨୦ରୁ ୧୨୫ କେଜି/ହେକ୍ଟର ।

ଆୟବ୍ୟୟ : ମେଁଥାଲ ମିଣ୍ଟ ୨ଥର ଅମଳ ପାଇଁ ୪୦ ହଜାରରୁ ୪୫ ହଜାର ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ବ୍ୟୟ ହୋଇଥାଏ । ଆୟ ଟ.୨,୦୦,୦୦୦/- ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ଏବଂ ଲାଭ ଟ.୧,୫୦,୦୦୦/- ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ।

ପିପରମିଣ୍ଟ ୨ଥର ଅମଳ, ଖର୍ଚ୍ଚ ୪୦ ହଜାର ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର, ଆୟ ଟ.୧,୪୦,୦୦୦/- ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ଏବଂ ଲାଭ ଟ. ୧,୦.୦୦୦ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ।

ସ୍ପିୟରମିଣ୍ଟ ୨ଥର ଅମଳ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ୪୦ରୁ ୪୫ ହଜାର ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର, ଆୟ ଟ.୧,୪୫,୦୦୦ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ଏବଂ ଲାଭ ଟ. ୧,୦୦,୦୦୦ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ।

ବର୍ଗାମେଣ୍ଟ ମିଣ୍ଟ ୨ଥର ଅମଳ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ୪୫ ହଜାର ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର, ଆୟ ୧.୪୫,୦୦୦ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ଏବଂ ଲାଭ ଟ. ୧,୦୦,୦୦୦ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ।

ସୁଗନ୍ଧରା (ପାଚୋଲି)

ଉନ୍ନତ ପ୍ରକାର : ସିମ୍-ସାମର୍ଥ, ସିମ୍-ଶ୍ରେଷ୍ଠ

ବ୍ୟବହାର : ସୁଗନ୍ଧିତ ମିଶ୍ରଣର ସ୍ଥିରତା ଆଣିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

ପାଣିପାଗ/ଜଳବାୟୁ : ଉଷ୍ଣମଣ୍ଡଳ ଏବଂ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ମଣ୍ଡଳ ଜଳବାୟୁ ୨୨-୨୮ ଡିଗ୍ରୀ ସେଣ୍ଟିଗ୍ରେଡ୍ ଏବଂ ୭୫ରୁ ୮୦ ଭାଗ ଆର୍ଦ୍ରତା ଏହି ଋଷ ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ । ଛାଇ କିମ୍ବା ବଗିଚାରେ ଗଛ ଛାଇ ତଳେ ଋଷ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଉପଯୁକ୍ତ ।

ମାଟି : ଜଳ ନିଷ୍କାସନର ସୁବିଧା ଥିବା, ଉର୍ବର, ଆଂଶିକ ମାତ୍ରାର ଅମ୍ଳିୟ ମୃତ୍ତିକା ଋଷ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ।

ଋରା ପ୍ରସ୍ତୁତି : ପୁରୁଣା କର୍ତ୍ତନକୁ ୧୦ରୁ ୧୨ ସେ.ମି.ରେ ୪-୬ ପତ୍ରଯୁକ୍ତ ଏବଂ ୩-୪ ଗଣ୍ଠି ଥିଲେ ବହୁତ ଭଲ, ମୌସୁମୀ ଆରମ୍ଭ ସମୟରେ ଋରା କାଟିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ ।

ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ : ୩୦ରୁ ୩୫ ଦିନ ପୁରୁଣା କର୍ତ୍ତନ ୫୦ × ୫୦ ସେ.ମି. ବ୍ୟବଧାନରେ ଜୁଲାଇରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ଲଗାଇବା ଉଚିତ୍ ।

ଖତ ଏବଂ ସାର : ୧୦ରୁ ୧୫ ଟନ୍ ଖତ କିମ୍ବା ଭର୍ମି କମ୍ପୋଷ୍ଟ ଦରକାର ହୁଏ । ଅଥବା ୧୫୦:୫୦:୫୦ କେ.ଜି. ନାଇଟ୍ରୋଜେନ୍ (ଯବକ୍ଷାରଜାନ) ଫସ୍‌ଫରସ୍ ଏବଂ ପଟାସ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ପିଛା ଦରକାର । ଯବକ୍ଷାରଜାନକୁ ୪ ସମାନ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଦରକାର ।

ସଞ୍ଚନ (ପାଣି) : ଲଗାଇବା ପରେ ପ୍ରଥମ ପାଣି ଦେବା ଦରକାର ଏବଂ ପରେ ଦରକାର ଅନୁସାରେ ପାଣିଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଅମଳ : ପ୍ରଥମ ଅମଳ ୪ରୁ ୫ ମାସ ରୋପଣ ପରେ, ଯେତେବେଳେ ତଳ ପତ୍ର ହଳଦିଆ ହୋଇଯାଇଥିବ ।

ଅମଳ ପରିମାଣ : ସବୁଜ ଉପରଭାଗର ଗଛର ପରିମାଣ ୧୫ରୁ ୨୦ ଟନ୍ / ହେକ୍ଟର ଏବଂ ଶୁଖିଲା ଗଛ ୩ ଟନ୍ / ହେକ୍ଟର, ତୈଳ ୨.୦ରୁ ୨.୫% ଏବଂ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ ୬୦ରୁ ୭୦ କେ.ଜି. ତେଲ / ହେକ୍ଟର ।

ଆୟ ଏବଂ ବ୍ୟୟ : ଚାଷରେ ବ୍ୟୟ ହେକ୍ଟର ପିଛା ୫୦,୦୦୦/-, ପୁରା ଆୟ ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧,୫୦,୦୦୦/-, ଲାଭ ପରିମାଣ ବର୍ଷକୁ ହେକ୍ଟର ପିଛା - ୧,୦୦,୦୦୦/- ।

ଜେରାନିୟମ

ଉନ୍ନତ ପ୍ରକାର : ସିମ୍-ପବନ, ବୋରବନ, ସିମାପ ବାୟୋଜି-୧୭୧

ବ୍ୟବହାର : ସୁଗନ୍ଧ ଏବଂ ପ୍ରସାଧନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

ପାଣିପାଗ/ଜଳବାୟୁ : ୨୫ରୁ ୩୦ ଡିଗ୍ରୀ ସେଲ୍‌ସିଅସ ଉଷ୍ମ ମଣ୍ଡଳୀୟ ଥଣ୍ଡା ଏବଂ ଶୁଷ୍କ ଜଳବାୟୁ ଏବଂ ୬୦%ରୁ କମ୍ ଆର୍ଦ୍ରତା ଜେରାନିୟମ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ।

ମୃତ୍ତିକା : ପଟୁ ମାଟି ପିଏଚ୍ (pH) ୫.୫-୮.୦ ଜୈବ ପଦାର୍ଥଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଭଲ ଭାବରେ ପାଣି ନିଷ୍କାସିତ ମାଟି ଜେରାନିୟମ ଚାଷ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ।

ଚାରା ପ୍ରସ୍ତୁତି : ୧୨-୧୫ ସେ.ମି. ଲମ୍ବ, ୩-୪ ଗଣ୍ଠିଯୁକ୍ତ ଛୋଟ ଡାଳକୁ ଚାରା ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

ରୋପଣ ଓ ଭୂମି ପ୍ରସ୍ତୁତି : ଜମିକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଚାଷ କରିବା ପରେ ଏଥିରେ ୧୦-୧୫ ଟନ୍‌ର ଗୋବର ଖତକୁ ଭଲ ଭାବରେ ମିଶାଇଦେବା ଦରକାର । ଚାରାକୁ ୫୦ × ୫୦ ସେ.ମି. ବ୍ୟବଧାନରେ ନଭେମ୍ବରରୁ ଜାନୁୟାରୀ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଲଗାଇବା ଉଚିତ୍ ।

ସାର ଓ ଉର୍ବର ପଦାର୍ଥ: ୬୦ କେ.ଜି. ଫସ୍‌ଫରସ୍, ୪୦ କେ.ଜି. ପୋଟାସିୟମ୍‌କୁ ଶେଷ ଚାଷ ପରେ ହେକ୍ଟର ପିଛା ମିଶାଇବା ଦରକାର । ୩୦ ଦିନ ବ୍ୟବଧାନରେ ୩ ଥର ଯବକ୍ଷାରଜାନକୁ ୫୦ କେଜି ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ପିଛା ଦେବା ଦରକାର । ୧୫୦ କେଜି ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ଯବକ୍ଷାରଜାନ ଦରକାର ପଡ଼େ ।

ପାଣି : ଫସଲ ପାଇଁ ୫ ଥର ପାଣି ଦରକାର ହୁଏ ।

ଅମଳ : ରୋପଣର ୧୦୦ରୁ ୧୨୦ ଦିନ ପରେ ପ୍ରଥମ ଫସଲ ଅମଳ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅମଳ ପ୍ରଥମ ଅମଳର ୬୦ରୁ ୯୦ ଦିନ ପରେ କରାଯାଇ ପାରିବ । କେବଳ ୨୦-୩୦ ସେ.ମି. ଗଛର ଉପର ଭାଗ ଅମଳ କରିବା ଉଚିତ୍ । କାଟିବା ପରେ କପର୍‌ଯୁକ୍ତ କବକ ନାଶକ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।

ଅମଳ ପରିମାଣ : ୨୫-୩୦ ଟନ୍ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ।

ତେଲ - ୫୦-୫୫ କେଜି/ହେକ୍ଟର

ଚାଷର ବ୍ୟୟ : ଖର୍ଚ୍ଚ ୮୦ ହଜାର/ହେକ୍ଟର, ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆୟ - ୩ ଲକ୍ଷ ୫୦ ହଜାର / ହେକ୍ଟର, ନଗଦ ଆୟ - ୨ ଲକ୍ଷ ୭୦ ହଜାର / ହେକ୍ଟର ।

ବେଣା/ ଖସ (ଭେଟିବର)

ଉନ୍ନତ କିସମ : କେ.ଏସ୍.-୧, କେ.ଏସ୍.-୨, ଧରଣୀ, କେଶରୀ ଗୁଲାବୀ, ସିମ-ବୃଦ୍ଧି, ସିମେପ ଖସ-୧୫, ସିମେପ-ଖୁସନାଲିକା ।

ଉପଯୋଗ: ଚେରରୁ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ସୁଗନ୍ଧିତ ତେଲ ମିଳେ, ଯାହା ପ୍ରସାଦନ ସାମଗ୍ରୀ (କସ୍‌ମେଟିକ୍), ସାବୁନ୍ ଏବଂ ଅତର ଇତ୍ୟାଦିରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ତେଣୁ ଏହାକୁ ଚନ୍ଦନ, ଲେବେଣ୍ଡନ୍ ଏବଂ ଗୋଲାପ ତେଲ ସହିତ ମିଶାଇ (ବ୍ଲେଣ୍ଡିଗ) ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଏହାକୁ ତମାଖୁ, ପାନ ମସଲା ଏବଂ ଶୀତଳ ପାନୀୟ ପଦାର୍ଥରେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

ପାଣିପାଗ/ଜଳବାୟୁ : ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ସମଶୀତୋଷ୍ଣ ଜଳବାୟୁରେ ଚାଷ କରାଯାଏ ।

ଭୂମି/ଜମି : ବାଲିଆ ଉର୍ବର ମୃତ୍ତିକା, ଭାରି ବାଲିଯୁକ୍ତ ମାଟିରେ ବି ଖସ ଫସଲ ସମ୍ଭବ । ପାଣି ଜମୁଥିବା ଖାଲୁଆ ଜମି ଏବଂ ଅଣଜଳସେଚିତ ଜମି ଯାହାର ଅତିରିକ୍ତ ପିଏଚ୍ (pH) ୯.୫ରୁ ବେଶୀ ଥିବ, ଏପରି ଜମିରେ ଖସ ଫସଲ ଲାଭଦାୟକ ହୋଇଥାଏ ।

ଚାରା ପ୍ରସ୍ତୁତି : ଖସ ସାଧାରଣତଃ ସ୍ଲିପ୍ସ ଦ୍ୱାରା ଲଗାଯାଏ । ଚାରା ଲଗାଇବା ପାଇଁ ୩-୮ ମାସ ପୁରୁଣା ଖସ ଗଛରୁ ୨୫-୩୦ ସେ.ମି. ଉପରୁ କାଟି ଦିଆଯାଏ । ଏହାପରେ କ୍ଲମ୍ପକୁ ଖୋଲି ସ୍ଲିପ୍ସକୁ ଅଲଗା କରିଦିଆଯାଏ ।

ଚାରା ଲଗାଇବା ପାଇଁ ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତି ପ୍ରଣାଳୀ : ସାଧାରଣତଃ ଚାରାରୋପଣ ବର୍ଷା ଋତୁରେ (ଜୁଲାଇ-ଅଗଷ୍ଟ)ରେ କରାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଖସ ଏକ ବର୍ଷୀୟ ଫସଲ ହେତୁ ସ୍ଲିପ୍ସ ଲଗାଇବାର ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ ଉତ୍ତର ଭାରତରେ ଅକ୍ଟୋବର-ନଭେମ୍ବର ଏବଂ ଜାନୁଆରୀ-ଫେବୃଆରୀରେ ଅନୁକୂଳ ଅଟେ । ଚାରା ରୋପଣ ୪୦×୩୦ ସେ.ମି. ବ୍ୟବଧାନରେ କରାଯାଏ ଏବଂ ବେଳେବେଳେ ଚାରା ରୋପଣ ୬୦×୩୦ ସେ.ମି. ବ୍ୟବଧାନରେ ମଧ୍ୟ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ ଫସଲ ଗହମ, ଧାନ, ତୁଳସୀ, ମେନ୍‌ଥା ଇତ୍ୟାଦି ବି ଲଗାଯାଇପାରେ ।

ଖତ ଏବଂ ସାର : ଖସ ଫସଲରେ ୧୦-୧୫ ଟ୍ରଲି ସଢ଼ା ଗୋବରଖତ ଏବଂ ୮୦-୧୦୦ କି.ଗ୍ରା. ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ୫୦-୬୦ କି.ଗ୍ରା. ଫସ୍‌ଫରସ୍, ୪୦-୫୦ କି.ଗ୍ରା. ପୋଟାସ୍ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟରରେ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ଯବକ୍ଷାରଜାନର ପରିମାଣ ଚାରି ସମପରିମାଣରେ ଖସ ଲଗାଇବାର ୩୦, ୬୦, ୯୦ ଏବଂ ୧୨୦ ଦିନ ବ୍ୟବଧାନରେ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ପାଣି : ଚାରା ଲଗାଇବାର ପରେ ପରେ ତୁରନ୍ତ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଣି ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ଏବଂ ପରେ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସାରେ ୭-୮ ଥର ପାଣି ମନାଇବା ଦରକାର ।

ଫସଲ ଅମଳ : ଚେରକୁ ୧୧-୧୩ ମାସରେ ଖୋଳି ବାହାର କରାଯାଏ । ଚେରକୁ ସାଧାରଣତଃ ଡିସେମ୍ବର ଏବଂ ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ ଖୋଳି ବାହାର କରାଯାଏ ।

ଅମଳ ପରିମାଣ : ଚେରର ଉତ୍ପାଦନ ୨୫-୩୦ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ/ହେକ୍ଟର ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଏଥିରୁ ୩୦-୩୫ କେଜି/ହେକ୍ଟର ତେଲ ମିଳିଥାଏ ।

ଆୟବ୍ୟୟ : ବ୍ୟୟ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର : ଟ. ୯୦,୦୦୦/-
ଆୟ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର : ଟ ୩,୨୫,୦୦୦/- ରୁ ଟ. ୨,୩୫,୦୦୦/-

ଏଲୋଭେରା (ଘୃତ କୁମାରୀ)

ଉନ୍ନତ କିସମ : ସିମ-ସୀତଳ

ଉପଯୋଗ: ଔଷଧୀୟ ଏବଂ ସୁନ୍ଦରତା ପ୍ରସାଧନ ସାମଗ୍ରୀରେ ତାଜା ଜୁସ୍, ଜେଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

ଭୂମି/ଜମି : ଜଳ ନିଷ୍କାସନର ସୁବିଧା ଥିବା ସବୁ କିସମର ଜମିରେ ଏହି ଫସଲକୁ ଚାଷ କରାଯାଇପାରିବ । ୬.୫-୮.୫ ପିଏଚ୍ (pH) ବାଲା ମାଟି ଏବଂ ବାଲିଆ ଦୋରସା ଜମି ଘୃତକୁମାରୀ ଚାଷ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଟେ ।

ପାଣିପାଗ/ଜଳବାୟୁ : ଉଷ୍ମ ଜଳବାୟୁ ଏହି ଚାଷ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ।

ଚାରାପ୍ରସ୍ତୁତି : ମୁଖ୍ୟ ଗଛର ପାଖରେ ବାହାରୁଥିବା ୪-୫ ପତ୍ରଯୁକ୍ତ ଛୋଟ ଛୋଟ ଚାରା ଯାହାର ଉଚ୍ଚତା ଅନ୍ତତଃ ୨୫ ସେ.ମି. ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥିବ, ସେହି ଚାରା ପ୍ରତିରୋପଣର ଉପଯୁକ୍ତ ।

ଚାରା ଲଗାଇବା ପାଇଁ ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତି ପ୍ରଣାଳୀ : ୫୦-୬୦ ଦିନ ପୁରୁଣା ଚାରା ଯାହାର ୫-୭ ପତ୍ର ଆସିଯାଇଥିବ, ତାହା ଲଗାଇବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଟେ । ଏହାକୁ ୫୦ ସେ.ମି. ଧାଡ଼ିରୁ ଧାଡ଼ି ଏବଂ ୩୦ ସେ.ମି. ଚାରାରୁ ଚାରା ଦୂରତାରେ ଲଗାଇବା ଉଚିତ୍ । ଏହି ଅନୁସାରେ ୬୬,୦୦୦ ଚାରା ଏକ ହେକ୍ଟର କ୍ଷେତ୍ରରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣରେ ଲଗାଯାଇପାରିବ ।

ଖତ ଏବଂ ସାର (୩ଥର କାଟିବା ଅନୁସାରେ) : ଏହି ଚାଷ ପାଇଁ ୧୦-୧୫ ଟନ୍ ସଢ଼ିଯାଇଥିବା ଗୋବର ଖତ କିମ୍ବା ୫ରୁ ୭ଟନ୍ ଭର୍ମି କମ୍ପୋଷ୍ଟ ଦରକାର ପଡ଼େ । ୫୦:୫୦ କି.ଗ୍ରା. ଫସ୍‌ଫରସ୍ ଏବଂ ପୋଟାସ୍ ଲଗାଇବା ପୂର୍ବରୁ ମାଟିରେ ମିଶାଇବା ଉଚିତ୍ । ଏଥି ସହିତ ୧୫୦ କି.ଗ୍ରା. ଯବକ୍ଷାରଜାନକୁ ସମାନ ପରିମାଣରେ ୪ ଥର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ ।

ପାଣି : ଚାରା ଲଗାଇବାର ପରେ ପରେ ଜଳସେଚନ କରିବା ଦରକାର ଏବଂ ଏହାପରେ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସାରେ ଜଳସେଚନ କରିବା ଉଚିତ୍, ଅନ୍ତତଃ ୫-୭ ଥର ଜଳସେଚନର ଆବଶ୍ୟକତା ହୁଏ ।
ଫସଲ ଅମଳ : ପ୍ରଥମ କାଟିବା, ଲଗାଇବାର ୧୦୦ ଦିନ ପରେ ଗଛର ୨-୩ ପୁରୁଣା ପତ୍ର କଟାଯାଏ ଏବଂ ପରେ ପ୍ରତି ୪୫-୬୦ ଦିନ ବ୍ୟବଧାନରେ ପ୍ରାୟ ୨-୩ ଥର କାଟିବାକୁ ପଡ଼େ ।
ଶୁଖାଇବା : ପତ୍ରକୁ ଅଧା ଛାଇରେ ୧୦ ପ୍ରତିଶତ ଆର୍ଦ୍ରତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଖାଇବାକୁ ପଡ଼େ ।
ଅମଳ ପରିମାଣ : ୩ଥର କାଟିବା ପରେ ୫୦-୬୦ ଟନ୍/ହେକ୍ଟର ପତ୍ର ମିଳେ ଏବଂ ଏଥିରୁ ୩୫-୪୦% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାର୍ବିଲୋଇନ୍ (Barbeloine) ମୁକ୍ତ ଜୁସ୍ ମିଳିଥାଏ, ୨ଥର କାଟିବା ପରେ ୪୦ ଟନ୍/ହେକ୍ଟର ଏବଂ ୧ ଥର କାଟିବା ପରେ ୨୫ ଟନ୍/ହେକ୍ଟର ଶୁଖାପତ୍ର ମିଳେ ।
ଆୟବ୍ୟୟ - ଚାଷରେ ପୁରା ବ୍ୟୟ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର : ଟ. ୧,୩୦,୦୦୦/-,
ଆୟ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର : ଟ ୨,୫୦,୦୦୦/-
ଲାଭ ପରିମାଣ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର : ଟ. ୧,୨୦,୦୦୦/-

କାଳମେଘ (ଭୂଇଁଲିମ୍ବ)

ଉନ୍ନତ କିସମ : ସିମ-ମେଘା
ବ୍ୟବହାର : ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶାକ ଯକୃତ ରୋଗକୁ ଠିକ୍ କରିଥାଏ । ତିବ୍ରଜ୍ୱର, ମଧୁମେହ ଇତ୍ୟାଦି ରୋଗର ପ୍ରତିକାରକ । ଏହା ଜୀବାଣୁରୋଧି, ରକ୍ତଶୋଧକ, ପିତ୍ତ ନିରୋଧକ, କଫ ନିରୋଧକ ଏବଂ ଜ୍ୱଳନରୁ ମୁକ୍ତ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।
ପ୍ରମୁଖ ରସାୟନ : ଏଣ୍ଡ୍ରୋଗ୍ରାଫୋଲାଇଡ ଏବଂ ନିୟୋ ଏଣ୍ଡ୍ରୋଗ୍ରାଫୋଲାଇଡ୍ ।
ଜଳବାୟୁ : ଏହି ଫସଲକୁ ଆର୍ଦ୍ର ଏବଂ ଗରମ ଜଳବାୟୁର ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ଶୀତୋଷ୍ମ ଏବଂ ସମଶୀତୋଷ୍ମ ଜଳବାୟୁ ଏବଂ ସଠିକ୍ ବର୍ଷା ହେଉଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଉତ୍ତମ ଭାବେ ବଢ଼ିଥାଏ ।
ଭୂମି/ଜମି : ମଧ୍ୟମ ଉର୍ବରତା ଜମି, ଜଳ ନିଷ୍କାସନର ସୁବିଧା ଥିବା ଦୋରସା ବାଲିଯୁକ୍ତ ମାଟି ଏହି ଚାଷ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ । ଏହାକୁ ଛାଇଯୁକ୍ତ ଅନୁର୍ବର ଜମିରେ ଲଗାଯାଇପାରିବ ।
ଚାରା : ମଞ୍ଜିଦ୍ୱାରା (ନର୍ସରୀରେ ଲଗାଇ) ମେ' ମାସରେ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ପିଛା ୪୫୦ ଗ୍ରାମ୍ ମଞ୍ଜିକୁ ୧୦ × ୨ ମିଟର ହିସାବରେ ସାମାନ୍ୟ ଉପରୁଆ ଜମିରେ ନର୍ସରୀରେ ଚାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ । ଏହି ସମୟରେ ଜମିକୁ ଆବଶ୍ୟକ ମୁତାବକ ବତର ରଖିବାକୁ ପଡ଼େ ।
ଚାରା ଲଗାଇବା ପାଇଁ ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରଣାଳୀ : ଥରେ କିମ୍ବା ଦୁଇଥର ହଳ କରିବା ପରେ ଜମିକୁ ସମତଳ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଏବଂ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ପାଇଁ ଉଚିତ୍ ଆକାରରେ କିଆରି ବନାଇବା ଉଚିତ୍ । ୧୫ ଜୁନ୍‌ରୁ ୨୦ ଜୁଲାଇ ମଧ୍ୟରେ ୩୦-୪୦ ଦିନର ଚାରାକୁ ଦୋପହର ପରେ ଲଗାଇବାକୁ ପଡ଼େ । ଧାଡ଼ିରୁ ଧାଡ଼ି ଦୂରତା ୪୦ ସେ.ମି. ଏବଂ ଗଛକରୁ ଗଛ ଦୂରତା ୨୦ ସେ.ମି. ରଖିବା ଉଚିତ୍ ।

ଖତ ଏବଂ ସାର : ୧୦-୧୫ ଟନ୍ ସଢ଼ା ଗୋବର ଖତ କିମ୍ବା ୫ ଟନ୍ ଭର୍ମି କମ୍ପୋଷ୍ଟ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟରରେ ଦରକାର ପଡ଼େ । ୮୦:୪୦:୪୦ କି.ଗ୍ରା. ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ଫସ୍‌ଫରସ୍ ଏବଂ ପୋଟାସର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଯବକ୍ଷାରଜାନର ପରିମାଣକୁ ତିନିଭାଗ କରି ୨୦-୨୫ ଦିନ ବ୍ୟବଧାନରେ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ । ଫସ୍‌ଫରସ୍ ଏବଂ ପୋଟାସକୁ ଶେଷ ଚାଷ ସମୟରେ ମାଟିରେ ମିଶାଇଦେବା ଉଚିତ୍ ।

କୋଡ଼ାଖୋସା : ଥରେ କିମ୍ବା ଦୁଇଥର କୋଡ଼ାଖୋସା ଦରକାରପଡ଼େ ।

ପାଣି : ଚାରା ରୋପଣର ପରେ ପରେ ବର୍ଷା ହେଉନଥିଲେ ପାଣି ମଡ଼ାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼େ । ଯଦି ବର୍ଷା ସଠିକ୍ ସମୟ ବ୍ୟବଧାନରେ ହୁଏ ତେବେ ଫସଲକୁ ପାଣି ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ହୁଏ । ଯଦି ମୌସୁମି ଡେରି ହୁଏ ତେବେ ୨-୩ ଥର ପାଣି ମଡ଼ାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼େ ।

ଫସଲ ଅମଳ : ଚାରା ଲଗାଇବାର ଅନ୍ତତଃ ୧୦୦ ଦିନ ପରେ ଫସଲକୁ କାଟିବା ଦରକାର । କୃଷି ପଦ୍ଧତିକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ପାଳନ କରି ଦ୍ୱିତୀୟ ଫସଲ କାଟିବା ବି ସମ୍ଭବ ।

ଫସଲ ରଖିବାର ଉପାୟ : ଫସଲ କାଟିବା ପରେ ଗଛକୁ ଖୋଲା ସ୍ଥାନରେ ଶୁଖାଇବାକୁ ପଡ଼େ । ଗଛକୁ ଗଦାକରି ରଖିବା ଅନୁଚିତ୍ । ଶୁଖିଥିବା ଗଛକୁ ଶୁଷ୍କ ଏବଂ ଆର୍ଦ୍ରତା ନଥିବା ସ୍ଥାନରେ ସାଇତି ରଖିବା ଉଚିତ୍ ।

ଅମଳ ପରିମାଣ : ଏକଥର କାଟିବାର ଅନ୍ତତଃ ୪ଟନ୍ ଶାକ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ଇଣ୍ଟର କ୍ରପିଙ୍ଗ (Inter Cropping) ବା ସହଚାଷ ଅବସ୍ଥାରେ ଅନ୍ତତଃ ୨.୫ରୁ ୩ ଟନ୍/ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ଉତ୍ପାଦନ କରି ହୁଏ ।

ଆୟବ୍ୟୟ : ବ୍ୟୟ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର : ଟ. ୨୫,୦୦୦/-

ଆୟ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର : ଟ. ୯୦,୦୦୦/-

ଲାଭ ପରିମାଣ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର : ଟ. ୬୫,୦୦୦/-

ସର୍ପଗନ୍ଧା

ଉନ୍ନତ କିସମ : ସିମ-ଶିଲ

ଫସଲର ପରିଚୟ : ଏହା ଏକ ବହୁବର୍ଷୀୟ ଗଛ, ଯାହାର ଶାଖା ସିଧା, ପ୍ରସାରିତ, ନରମ ଏବଂ ସବୁଜ ରଙ୍ଗର । ଗଛର ଉଚ୍ଚତା ୫୦-୯୦ ସେ.ମି. ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

ଜଳବାୟୁ : ମୁଖ୍ୟତଃ ଗରମ ଏବଂ ଆଦ୍ରତା ଯୁକ୍ତ ଜଳବାୟୁ ଉତ୍ତମ ଅଟେ ।

ଭୂମି/ଜମି : ଦୋରସା ବାଲିଆ ଏବଂ ବାଲିଯୁକ୍ତ ମାଟି ଏ ଚାଷ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଟେ । ଏହାର ବ୍ୟବସାୟିକ କ୍ଷତି ପାଇଁ ମାଟିର ପି.ଏଚ୍. (pH) ୫.୫ରୁ ୭.୫ ମଧ୍ୟରେ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଏଥିରେ ଜିବାଂଶ ପଦାର୍ଥ (ଖାଦ) ଉଚିତ୍ ପରିମାଣରେ ରହିବା ଦରକାର ।

ଘାରା : ଏହାର ଘରା ମଞ୍ଜି, ଶାଖା ଏବଂ ଚେରର କଟିଂଗର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିହୁଏ । ମଞ୍ଜି ଦ୍ୱାରା ଘରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଲାଭ ଜନକ ହୋଇଥାଏ । କାରଣ ମଞ୍ଜିର ଅଙ୍କୁରଣ ମାତ୍ରା ୧୦-୨୫ ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଏକ ହେକ୍ଟର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ବିଶିଷ୍ଟ ଜମିପାଇଁ ୫ କି.ଗ୍ରା. ମଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼ିଥାଏ । ୬୦ ଦିନ ପରେ ଘରାକୁ ରୋପଣ କରାଯାଇଥାଏ । ବୁଣିବା ପୂର୍ବରୁ ମଞ୍ଜିକୁ ୧ ଘ[। ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲୁଣ ପାଣିରେ ଭିଜାଇବାକୁ ପଡ଼େ । ଏକ ହେକ୍ଟର ପାଇଁ ୫୦୦ ବର୍ଗ ମି. ନର୍ସରୀ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଚେରର କଟିଂଗ ଲଗାଇବା ବେଶୀ ଉପଯୁକ୍ତ । ମାର୍ଚ୍ଚରୁ ୧୫ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମଧ୍ୟରେ ଚେରର ୫ ସେ.ମି. ଖଣ୍ଡକୁ ୫-୧୦ ସେ.ମି. ଗହିରାରେ ଲଗାଇ ଗାଡ଼ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ପାଇଁ ୮୦-୧୦୦ କି.ଗ୍ରା. ତାଜା ଚେରର ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ଘରାରୋପଣ : ଯଦି ଛାଇ ଯୁକ୍ତ ଜମି ତେବେ ମାର୍ଚ୍ଚ-ଅପ୍ରେଲରେ ଏବଂ ଖୋଲା ଜମିରେ ଜୁଲାଇ-ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ଘରା ରୋପଣ କରିବା ଉଚିତ୍ । ରୋପଣ ସମୟରେ ଘରାର ଉଚ୍ଚତା ୧୦-୧୫ ସେ.ମି. ଏବଂ ୬୦-୭୦ ଦିନର ହେବା ଦରକାର । ଗଛରୁ ଗଛ ୩୦ ସେ.ମି. ଏବଂ ଧାଡ଼ିରୁ ଧାଡ଼ି ୬୦ ସେ.ମି. ଦୂରତା ରହିବା ଉଚିତ୍ ।

ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଘରା ରୋପଣ : ଦୁଇଥର ଗହିରା ହଳ କରିବାପରେ, ଜମିକୁ ସମତଳ କରି ପାଣି ନିଷ୍କାସିତର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଉଚିତ୍ ଆକାରରେ କିଆରି ସହିତ ଜମିର ଅନୁରୂପ ଢାଲୁ ବନାଇବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଖତ ଏବଂ ସାର : ଅନ୍ତତଃ ୨୦-୨୫ ଟନ୍ ଗୋବର ଖତ କିମ୍ବା ୭ ଟନ୍ ଭର୍ମି କମ୍ପୋଷ୍ଟ ବୁଣିବାର ୩୦-୩୫ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ମାଟିରେ ଭଲ ଭାବରେ ମିଶାଇବାକୁ ପଡ଼େ । ଫସ୍‌ଫରସ୍ ଏବଂ ପୋଟାସକୁ ୬୦ ଏବଂ ୫୦ କି.ଗ୍ରା. ଏକ ଥରରେ ତଥା ଯବକ୍ଷାରଜାନ ୮୦ କି.ଗ୍ରା. (୫ ଥର ସମାନ ପରିମାଣରେ) ପତ୍ର ବାହାରିବାର ୧୫ ଦିନ ପରେ ଏବଂ ଅଗଷ୍ଟ, ସେପ୍ଟେମ୍ବର, ମାର୍ଚ୍ଚ ଓ ଜୁନ୍ ମାସରେ ସମାନ ପରିମାଣରେ ଫସଲରେ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ।

ପାଣି : ଲଗାଇବାର ପରେ ପରେ ଏବଂ ଗରମ ତଥା ଶୁଷ୍କ ମାସରେ ୨୦-୨୫ ଦିନ ବ୍ୟବଧାନରେ ଜଳସେଚନର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼େ । ସମତଳ ଜମିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ୫-୬ ଥର ଜଳସେଚନର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼େ ।

ଚେର ଉପାଡ଼ିବା : ଚେରକୁ ମାଟିରୁ ବାହାର କରିବା ପାଇଁ ଶୁଷ୍କ ଜଳବାୟୁ ଏବଂ ସାମାନ୍ୟ ଆଦ୍ରତା ଅବସ୍ଥାରେ, ଯେପରିକି ଡିସେମ୍ବର ଏବଂ ଜାନୁଆରୀ ମାସ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନୁକୂଳ ଅଟେ ।

ଫସଲ ଅମଳ : ସର୍ପଗନ୍ଧାର ଚେର ୧୮ ମାସରୁ ୨ ବର୍ଷରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥାଏ । ଅନ୍ତତଃ ୨୫-୩୦ କ୍ୱି[।ଲ୍/ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ରୁ ସୁଖା ଚେର ମିଳେ ।

ରଖିବା ଉପାୟ : ଚେରକୁ ଖରାରେ ଶୁଖାଇବା ଅନୁଚିତ୍ ଏବଂ ରଖାଯାଉଥିବା ସ୍ଥାନ ଶୁଷ୍କ ଏବଂ ଛାୟାଯୁକ୍ତ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ଆୟବ୍ୟୟ : ପୁରା ବ୍ୟୟ (ପ୍ରଥମ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ) ବ୍ୟୟ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର : ଟ. ୮୦,୦୦୦/- ଏବଂ ଚେରର ପରିମାଣ ୧,୮୦୦ କି.ଗ୍ରା. । ପୁରା ଆୟ ଟ. ୨,୭୦,୦୦୦/- ଏବଂ ଲାଭର ପରିମାଣ ଟ. ୧,୯୦,୦୦୦/-

ସତାବର

ଉନ୍ନତ କିସମ : ସିମ-ଶକ୍ତି

ଉପଯୋଗ: ବଳ ପ୍ରଦାନରେ ସହାୟକ, ଦୁଗ୍ଧ ବଢ଼ାଇବାରେ ସହାୟକ, ମୁତ୍ର ବୃଦ୍ଧି, ଜ୍ୱରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରେ, ଶରୀରକୁ ପୁଷ୍ଟକର କରେ ଏବଂ ସ୍ନାୟୁରୋଗରୁ ମୁକ୍ତ କରେ ।

ଫସଲର ପରିଚୟ : ବହୁବର୍ଷୀୟ, ଶକ୍ତ, ସମୁଦ୍ର ପତନରୁ ୭୦୦୦ ଫୁଟ ଉଚ୍ଚତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମିଳିପାରେ ।

ଜଳବାୟୁ : ଗରମ ଏବଂ ଉପୋଷ୍ଣ ଜଳବାୟୁ ତଥା ୫୦ ସେ.ମି.-୧୦୦ ସେ.ମି. ବାର୍ଷିକ ବର୍ଷା ଏବଂ ୧୦-୪୦ ଡିଗ୍ରୀ ତାପମାତ୍ରାରେ ଋଷ କରାଯାଇ ପାରିବ । ଏହି ଫସଲ ପାଇଁ ଜଳ ନିଷ୍କାସିତ ହୋଇପାରୁଥିବା ଦୋରସା ବାଲିଆ ଏବଂ ହାଲକା ମାଟି ଉପଯୁକ୍ତ ଅଟେ ।

ଜମିପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ମଞ୍ଜିର ପରିମାଣ : ମଞ୍ଜି ଦ୍ୱାର, ମଞ୍ଜିର ମାତ୍ରା ୨.୫ରୁ ୩ କି.ଗ୍ରା. ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ପାଇଁ ଦରକାର ।

ଋରା ଲଗାଇବା ସମୟ : ମେ' ମାସରେ ମଞ୍ଜିକୁ ନର୍ସରୀରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ବୁଣିବାକୁ ପଡ଼େ । ପ୍ରାୟ ୮୦ ଦିନ ପରେ ଜୁଲାଇ-ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ଋରା ଲଗାଯାଏ ।

ଋରା ଲଗାଇବା ପାଇଁ ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରଣାଳୀ : ବର୍ଷା ଋତୁରେ ୬୦ × ୬୦ ସେ.ମି. ଦୂରତାରେ ଲଗାଯାଏ । ନର୍ସରୀକୁ ବଡ଼ ଗଛର ଛାୟା ତଳେ ବନାଇବା ଉଚିତ୍ ।

ଖତ ଏବଂ ସାର : ଶେଷ ଋଷ ସମୟରେ ୨୦-୨୫ ଟନ୍ ସଢ଼ା ଗୋବର ଖତ ମାଟିରେ ମିଶାଇବାକୁ ପଡ଼େ । ଏହାକୁ ଛାଡ଼ି ପ୍ରତି ବର୍ଷ ୧୫୦:୮୦:୬୦ କି.ଗ୍ରା. ଯବକ୍ଷାରଯାନ, ଫସ୍‌ଫରସ୍ ଏବଂ ପୋଟାସ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ ।

ଜଳ : ଶୀତ ଋତୁରେ ଏକ ମାସ ବ୍ୟବଧାନ ପରେ ଏବଂ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ ୨୦-୨୫ ଦିନ ବ୍ୟବଧାନରେ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ଜଳସେଚନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଚେର ଉପାଡ଼ିବା ଏବଂ ରଖିବାର ଉପାୟ : ଲଗାଇବାର ୧୮-୩୦ ମାସ ପରେ ଏବଂ ଶୀତ ଦିନେ ଚେରକୁ ଖୋଳାଯାଏ । ଖୋଳିସାରିବା ପରେ ଚେରକୁ ଫୁଟୁଥିବା ପାଣିରେ ୫୦-୫୫ ମିନିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରଖିବାକୁ ପଡ଼େ । ପରେ ପରେ ୪ ରୁ ୬ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଖାଇ, ଶୁଷ୍କ ଏବଂ ପବନ ଆସୁଥିବା ସ୍ଥାନରେ ସାଇତି ରଖାଯାଏ ।

ଅମଳ ପରିମାଣ : ଏକ ହେକ୍ଟର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ଜମିରୁ ଅନ୍ତତଃ ୬ଟନ୍ ସୁଖା ଚେର ମିଳେ ।

ଆୟବ୍ୟୟ : ବ୍ୟୟ ୨.୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଏବଂ ଲାଭର ପରିମାଣ ୩.୫ ଲକ୍ଷ ଦୁଇ ବର୍ଷରେ ମିଳିପାରେ ।

ସୁଗନ୍ଧିତ ଫସଲରୁ ପାତନ ପଦ୍ଧତିରେ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ

(Distillation of Aromatic Crops for Extraction of Essential Oils)

ଆଜିର ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଉଥିବା ସୁଗନ୍ଧିତ ତୈଳ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟତଃ ପାଦନ ପ୍ରଣାଳୀର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି । ପାତନ ପ୍ରଣାଳୀ ଦ୍ୱାରା ଗଛର ସାମଗ୍ରୀକୁ ଗରମ ପାଣି କିମ୍ବା ବାଷ୍ପ ସହ ସମ୍ପର୍କ କରାଯାଇଥାଏ, ଯିଏ ଆବଶ୍ୟକ ତୈଳକୁ ନିଜ ସହ ବାଷ୍ପିଭୂତ କରାଏ । ତୈଳ ଓ ଜଳୀୟ ବାଷ୍ପକୁ ମିଶାଇ ଏକ ଶୀତଳ ଯନ୍ତ୍ର ମାଧମରେ ଥଣ୍ଡା କରାଯାଏ ଏବଂ ଅନ୍ୟ । ଏକ ପାତ୍ରରେ ଅଲଗା କରାଯାଏ, ଯେଉଁଥିରେ ତୈଳ ସ ପାଣି ଅଲଗା ହୋଇଯାଏ । ବିଶେଷତଃ ଏହି ପାତନ ପ୍ରଣାଳୀ ସୁଗନ୍ଧିତ ଗଛର ସାମଗ୍ରୀରୁ ଆବଶ୍ୟକ ତେଲର ନିଷ୍କାସନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ ।

ପାଣି ଏବଂ ବାଷ୍ପଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ପାତନ ପଦ୍ଧତି

(Hydra/Steam Distillation Process)

ପାତନର ଏହି ପ୍ରଣାଳୀ ବିଧିରେ ଗଛର ସାମଗ୍ରୀକୁ ଏକ ଜାଲି ଉପରେ ରଖାଯାଏ, ଯେଉଁଥିରେ ପାଣି ଗରମ କରାଯାଏ । ଗରମ ପାଇବା ଦ୍ୱାରା ବାଷ୍ପକୁ ଗଛର ସାମଗ୍ରୀକୁ ପ୍ରେରିତ କରାଯାଏ, ଯିଏ ତେଲକୁ ବାଷ୍ପିକୃତ କରାଏ । କ୍ଷେତର ପାତନ ପରିକଳ୍ପନା ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ଭଲ ଏବଂ ଏହାକୁ ସଳଖମୁକ୍ତ ପାତନ ମଧ କୁହାଯାଏ । ଏହି ୟୁନିଟ୍‌କୁ ତିଆରି କରିବା ଏବଂ କୃଷକଙ୍କ କ୍ଷେତରେ ସ୍ଥାପନ କରିବା ବହୁତ ସରଳ । କ୍ଷେତର ପାଦନ ଏକକରେ ଏକ ଜାଲି ସହ ପାତନ ଟ୍ୟାଙ୍କ ଥାଏ, ଯେଉଁଥିରେ ପାଣି ଗରମ କରାଯାଏ । ଇନ୍ଧନ କାଠ/ଇନ୍ଧନର ଉଚା ଦାମ୍‌କୁ ନଜରରେ ରଖି ସିମାପ ଏକ ଆର୍ଥିକ ସୁଧାର କ୍ଷେତ ପାତନ ଏକକ ତିଆରି କରିଛନ୍ତି । ଯେଉଁଥିରେ ପାତନର ସମୟ ୩-୪ ଘ୍ଟା କମ୍ ହେବା ସହ ୨୦-୩୦% ଇନ୍ଧନ ମଧ କମ୍ ଦରକାର ହୁଏ । ତା ସହ ଅଧିକ ଲାଭ ଏବଂ ଉତ୍କର୍ଷ ସୁଗନ୍ଧିତ ତୈଳ ସହଜରେ ବାହାର କରାଯାଇପାରୁଛି । ସୁଗନ୍ଧିତ ତେଲର ଗୁଣବ©ାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା ପାଇଁ ନିମ୍ନ ଦାବଯୁକ୍ତ ବାଷ୍ପୀୟ ଯନ୍ତ୍ର (Low Pressure Boiler)କୁ ମୁଖ୍ୟ ଟାଙ୍କି ସହିତ ଅଲଗା ଲଗାଯାଇପାରେ । ଏହି ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ତେଲରେ କେବେକେବେ ଆସୁଥିବା ପୋଡ଼ା (Burning) ବାସ୍ନାକୁ ଦୂରିଭୂତ କରିହେବ । ଛୋଟ ଛୋଟ ଋଷୀମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୁରଣ କରିବା ପାଇଁ, ସିମେପ ଦ୍ୱାରା ଭ୍ରାମ୍ୟମାଣ ପାତନ ପ୍ରଣାଳୀ (Mobile Distillation Unit) ନୂତନ ରୂପ (Design)ର ସଫଳ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରୁଛି ।

***